

Prof. Einar Christian Leonard Naumann

* 1891. VIII. 13. — † 1934. IX. 22

— Tab. VII. —

Alig fejeződött be a tudományos és alkalmazott limnologia VII. nemzetközi congressusa, alig hogy haza érkeztünk róla, máris jött a szomorú hír, hogy limnologiai egyesületünk nagynevű megalapítója, a limnologia európai vezére, elköltözött az élők sorából.

Zágrábban (1934 IX. 12.) vettünk tőle búcsút, mert már a laibachi utolsó kirándulásunkon nem tartott velünk, rosszul érezte magát. Nem is sejtettük, hogy ez lesz utolsó búcsúnk. Haza ment kedves laboratóriumához ANEBODÁba meghalni szept. 22.-én.

ANEBODAI laboratóriuma volt minden büszkesége. (VII. tábla phot. 1.) Nagy gonddal, páratlan élettapasztalattal és szaktudással állította ott be különböző aquariumaiba phyto — és zooplankton kultúráit. A phytoplankton kultúrában való nevelése nehéz problémáját oldotta meg így.

Ezen édesvíz kutató intézet közép Svédország egyik távának a SRAKEN tónak partján épült. Ez volt NAUMANN professor szemefénye. Amikor csak tehetett, ott hagyta a LUNDI egyetemen levő intézetét és ANEBODÁba ment, ott végezte kísérleteit elsőrendű munkára alkalmas, nemes egyszerűséggel, nagy céltudatossággal, rendkívül praktikus felszerelt páratlan laboratóriumában. ANEBODÁban érezte magát a legjobban, felesége oda való és két gyermekével BRIGITTA és SVEN ERIC-kel sokat tartózkodott ott.

Öszinteség, egyszerűség és keresetlenség jellemezte NAUMANN professort, óriási munkabírásu volt, valóban nagy alkotásokat hagyott maga után. Ő alkotta meg LUND egyetemén a limnológiai intézetet, és ANEBODÁban páratlan rendszeretettel és tökéletességgel teremtette meg az édes víz kutató intézetét, ahol minden nyáron limnológiai cursust tartott, amelyre messze földről jöttek az idegen kutatók.

E. NAUMANN professor 1891. aug. 13.-án született Hörbyben (Malmöhus, Sverige), mint Johan Leonard NAUMANN és Clara BERLING gyermeke. Egyetemi tanulmányait LUND egyetemén végezte, és ott tette le a doktorátust botanikából. 1911-óta a lundi zoológiai intézetben, majd 1914-től a botanikai intézetben volt gyakornok, majd assistens. 1917-ben magántanár lett, és 1927-ben a lundi egyetemen a növényrendszertan rendkívüli tanára és később a limnológia rendes tanára lett.

Tudományos munkái különböző európai folyóiratokban láttak napvilágot. Rendkívül sokat dolgozott, több mint 200 tudományos dolgozata jelent meg. Ezek főként botanikai (kevés zoológiai) tárgyuak, de a legtöbb limnológiai irányú. Az édesvizek vizsgálatának teljesen új irányt szabott, főként a tavak vizsgálatát fektette új, korszerű alapokra.

Nagyobb művei közül:

Grundlinien der experimentelle Planktonforschungen. (Die Binnengewässer Bd. VI.) Stuttgart 1929. c. munkája a kísérleti limnológia nélkülözhetetlen vezérfonala;

Limnologische Terminologie. Wien 1931. (ABDERHALDEN, Handb. d. biol. Arbeitsmethoden. Abt. IX. T. 8.) c. nagy munkája az édesvíz-kutatók bibliája.

Grundzüge der regionalen Limnologie. Stuttgart 1930. c. munkájában a biotopokat fizikai és kémiai tulajdonságaik és a bennük élő organismusa tekintetbe vétele alapján osztályozza; ez a limnológiai vizsgálatok nélkülözhetetlen, alapvető forrásműve.

1922-ben AUG. THIENEMANN professzorral együtt megalapította a tudományos és alkalmazott limnológia nemzetközi egyesületét és az egyesület irányításában élete utolsó percéig vezető szerepet vitt. Az egyesület valamennyi kongresszusán részt vett (KIEL 1922, INNSBRUCK 1923, LENINGRAD 1925, RÓMA 1927, BUDAPEST 1930, AMSTERDAM 1932, BELGRÁD 1934) és azok

működését élénk figyelemmel kísérte. A fiatal limnologusok munkáit teljes odaadással irányította, és készséggel adott felvilágosítást minden tudományos problémában. Mivel a limnologia még elég fiatal és nagy fejlődési lehetőségeket magába rejtő tudományág, az egyes problémák megoldásánál sokszor kellett NAUMANN professor szaktudását igénybe vennie a dolgok sikeres megoldása érdekében.

Neve fogalom a limnológiában és helye pótolhatatlan.

Nagy hálával emlékszem meg róla azért a sok jóindulataért, amellyel engem ANEBODAI intézetében 1931. nyarán elhalmozott. A magyarok iránt nagy rokonszenvvel viseltetett, és a magyar limnologusok munkái iránt mindig nagy érdeklődést tanúsított.

NAUMANN professor tiszteletre méltó rokonszenves egyénisége és tudományos értéke feledhetetlen marad az Őt ismerők lelkében.

Aldott legyen emléke.

Dr Kol Erzsébet (Szeged).

Táblamagyarázat:

Prof. Einar Naumann utolsó ercképe, melyet özvegyétől kaptam.

1. kép. Édesvíz kutató intézet Anebodában, a tó felől tekintve. Phot. KOL.

2. kép. Agyagból készült kísérleti aquariumok az anebodai intézet kertjében. Phot. KOL.

3. kép. Kísérleti aquariumok az üvegházban. Phot. KOL.

4. kép. Straken tó, melynek partján az édesvíz kutató intézet áll. Phot. KOL.

5. kép. Limnológiai cursus résztvevői 1931-ben.

6. kép. Csónakház, amelyre az aquariumok átszellőztetésére szolgáló ventilátor van szerelve. Phot. KOL.